

The Impact of Strategic Management Accounting on Achieving Sustainable Supply Chain Management: Evidence from the Food Manufacturing Industry in Guilan Province

SeyedReza SeyedNezhadFahim *

Assistant Professor, Department of Accounting, Lahijan Branch, Islamic Azad University, Lahijan, Iran.

*Corresponding author, Email: fahim_re@iau.ir

Keywords:

Strategic Management Accounting, Sustainable Supply Chain Management, Food Industry, Guilan Province.

Introduction

Companies are increasingly held accountable for the environmental, social, and economic consequences of both their internal operations and those of their suppliers. Over the past two decades, Sustainable Supply Chain Management (SSCM) —defined as the integration of environmental, social, and economic objectives across a focal firm’s supply chain processes—has emerged as a strategic approach to enhancing corporate sustainability (Koberg & Longoni, 2019). Given the pivotal role of sustainable supply chains, identifying the drivers of their effective management is critically important. Despite growing global recognition of this issue—reflected, for instance, in the United Nations’ 2015 Sustainable Development Goals—many organizational initiatives remain fragmented and lack strategic coherence. Consequently, further research is needed to understand how managerial practices can foster a more robust sustainable supply chain orientation (Fritz & Cordova, 2023). Addressing these challenges requires new information systems capable of capturing and communicating environmental and social impacts across the supply chain (Burritt et al., 2011). In this context, Strategic Management Accounting (SMA) has become a vital enabler of strategic decision-making in contemporary organizations. By providing timely, relevant, and forward-looking information to senior management, SMA supports effective navigation of dynamic business environments (Thapayom, 2019). Moreover, SMA equips firms to anticipate and respond to external factors—such as market trends, regulatory shifts, and competitive pressures—that influence their strategic positioning within the supply chain. Given the significance of this topic and the existing research gap, this study investigates the impact of Strategic Management Accounting on the three pillars of Sustainable Supply Chain Management—economic, environmental, and social performance—within Iran’s food manufacturing sector.

Methodology

This study adopts an applied research design with a descriptive-correlational approach, employing Structural Equation Modeling (SEM) for data analysis. The findings are intended to inform practitioners, academics, and policymakers. The target population comprises managers and accounting professionals employed in food production companies and factories in Guilan Province, Iran, during 2023. A total of 143 valid responses were collected. Data were analyzed using SEM via SPSS and SmartPLS software.

Received:

29/Jul/2024

Revised:

15/Nov/2024

Accepted:

27/Nov /2024

Findings

The sample consisted of 69% male and 31% female respondents, reflecting the prevailing gender dynamics in the industry. The largest age group was 41–50 years (41%), while the smallest was under 30 years (15%). Most participants held a bachelor's degree, and a substantial portion possessed extensive professional experience—25% reported more than 20 years in the field, underscoring the sample's relevance to the research topic. Hypothesis testing revealed that all path coefficients were statistically significant at the 95% confidence level (t -values > 1.96), supporting the first through third hypotheses. The strongest effect was observed between SMA usage and the *economic* dimension of SSCM, while the weakest—though still significant—was with the *environmental* dimension.

Discussion and Conclusion

Sustainable Supply Chain Management has grown increasingly critical due to mounting internal and external risks, the expansion of global trade, and the erosion of cross-border barriers in transportation and communication. In today's interconnected economy, firms face heightened scrutiny from governments, media, and stakeholders demanding accountability for sustainability performance across the entire supply chain. This study demonstrates that Strategic Management Accounting plays a significant and positive role in advancing all three dimensions of SSCM—economic, environmental, and social—thereby corroborating prior findings by Alamri (2019) and Pumiviset and Suttipun (2024). Notably, respondents perceived the environmental impact of SMA as the weakest, likely because environmental outcomes often manifest over longer time horizons and require systemic change beyond immediate accounting interventions. Effective SSCM demands not only high performance across all sustainability dimensions but also their strategic integration. Trade-offs among these dimensions are inevitable; for instance, short-term economic gains may conflict with long-term environmental goals. Thus, a balanced, integrated approach is essential. It is also important to recognize that SMA practices are context-dependent. The contingency perspective posits that no single accounting system suits all organizations universally. Rather, SMA tools are adapted based on industry maturity, managerial cognition, and information infrastructure. Consequently, food manufacturers in Iran may employ different SMA techniques than firms in other sectors or countries, tailored to their specific strategic needs and operational realities.

This study has several limitations. First, data were collected via self-reported survey questionnaires, which may introduce common method bias, particularly in behavioral research. Future studies could complement surveys with interviews, case studies, or archival data. Second, the sample was limited to managers and accounting experts in Guilan Province's food industry, potentially constraining generalizability. Replicating this research in other provinces or sectors (e.g., textiles, pharmaceuticals) would enhance external validity. Finally, while this study focused solely on SMA, other factors—such as firm size, strategic orientation, regulatory environment, and organizational culture—may also influence SSCM outcomes. Future research should explore these variables and investigate the dynamic interplay and potential synergies or tensions among the three sustainability dimensions to deepen theoretical and practical understanding.

How to cite this article:

SeyedNezhadFahim, R. (2025) The Impact of Strategic Management Accounting on Achieving Sustainable Supply Chain Management: Evidence from the Food Manufacturing Industry in Guilan Province. *Green Development Management Studies*, 4(3), 153-170. <https://doi.org/10.22077/jgdms.2024.7978.1177>

تأثیر حسابداری مدیریت استراتژیک بر تحقق مدیریت زنجیره تأمین پایدار: شواهدی از صنعت تولید مواد غذایی استان گیلان

سیدرضا سیدنژادفهمیم

استادیار گروه حسابداری، واحد لاهیجان، دانشگاه آزاد اسلامی، لاهیجان، ایران

* ایمیل نویسنده مسئول: fahim_re@iaui.ir

چکیده

هدف این مطالعه بررسی آثار به کارگیری حسابداری مدیریت استراتژیک بر مدیریت زنجیره تأمین پایدار دربرگیرنده عملکرد اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی است. جامعه آماری این پژوهش کلیه مدیران و کارشناسان حسابداری شاغل در شرکت‌ها و کارخانجات تولید مواد غذایی استان گیلان طی سال ۱۴۰۲ است و حجم نمونه بر اساس روش نمونه‌گیری ساده و در دسترس ۱۴۳ نفر معین گردید. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده شد و به منظور سنجش مدل پژوهش و آزمون فرضیه‌ها، روش معادلات ساختاری مورد استفاده قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش با استفاده از نرم‌افزار SPSS و Smart PLS انجام گرفت. نتایج این پژوهش نشان داد که به کارگیری حسابداری مدیریت استراتژیک بر هر سه مولفه مدیریت زنجیره تأمین پایدار متشکل از عملکرد اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی، تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد. بنابراین در برخورد با تغییرات پویا در محیط کسب و کار، تصمیم‌گیری بر اساس اطلاعات حسابداری مدیریت استراتژیک می‌تواند منجر به نتایج بهتری شود. یافته‌های این مطالعه نتایج مفیدی را برای محققان و مدیران در مدیریت بهینه زنجیره تأمین پایدار فراهم می‌کند.

واژگان کلیدی:

حسابداری مدیریت استراتژیک، مدیریت زنجیره تأمین پایدار، صنایع غذایی، استان گیلان.

تاریخ دریافت:

۸ مرداد ۱۴۰۳

تاریخ بازنگری:

۲۵ آبان ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش:

۰۷ آذر ۱۴۰۳

مقدمه

غذا یکی از اصلی‌ترین عوامل تعیین‌کننده سلامت در جامعه است و حوزه زنجیره تأمین آن از مواد اولیه گرفته تا کارخانه‌ها و در نهایت مصرف‌کننده نهایی، همه می‌تواند بر سلامت عمومی جامعه که یکی از دغدغه‌های نظام سلامت است ارتباط داشته باشد. زنجیره تأمین غذا نقش به‌سزایی در سلامت زندگی شهروندان دارد و همچنین، به علت دارا بودن عمر کوتاه و خاصیت فاسدشدنی یکی از بااهمیت‌ترین و چالش‌برانگیزترین مباحث مدیریتی در زمان‌های مختلف می‌باشد (حسین‌پور و همکاران، ۱۴۰۱، ۶۳۳). این صنعت یکی از مهم‌ترین بخش‌هایی است که با چالش‌های زیست‌محیطی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی قابل توجهی مواجه است و آن به دلیل تمرکز توجه عمومی بر ایمنی مواد غذایی، شیوه‌های تولید، مسائل زیست‌محیطی مانند جنگل‌زدایی، تغییرات آب و هوا و مصرف انرژی و مسائل اجتماعی مانند دستمزد عادلانه و رشد جمعیت است (کادهم^۱، ۲۰۲۴، ۳). افزون بر این، جهانی شدن، پیشرفت‌های تکنولوژی، استفاده از مواد شیمیایی کشاورزی و حمل‌ونقل بهبود یافته و به‌طور همزمان نگرانی‌هایی را در مورد پایداری زنجیره‌های تأمین مواد غذایی ایجاد کرده است، زیرا تغییرات در یک مرحله در یک زنجیره تأمین، اثرات ضربه‌ای بر سایر مراحل زنجیره خواهد داشت (ماستوس و گوتزمانی^۲، ۲۰۲۲، ۲). از طرفی صنعت غذایی در ایران در حال توسعه و گسترش است. این صنعت به دلیل تولید محصولات غذایی متنوع و باکیفیت، به عنوان یکی از صنایع مهم و استراتژیک در کشور محسوب می‌شود و به دلیل تغییر سبک زندگی مردم، رشد جمعیت، افزایش نیازهای غذایی در سطح منطقه و موقعیت بی‌نظیر جغرافیایی کشور به سرعت در حال رشد است. از سوی دیگر الگوهای مصرف و تولید فعلی، امنیت غذایی نسل‌های آینده را تهدید می‌کند (مرزبان و همکاران، ۱۴۰۲، ۱۷۴). نتایج پژوهش حسن‌زاده پسیخانی و همکاران (۱۴۰۰) نشان می‌دهد که استان گیلان یکی از استان‌های تاثیرگذار در زمینه امنیت صنایع غذایی کشور محسوب می‌شود و علی‌رغم گسترده محدود جغرافیایی، بیش از ۳ درصد شرکت‌ها در این استان واقع هستند. استان گیلان با توجه به موقعیت جغرافیایی منحصر به فرد، خاک حاصلخیز و داشتن زمینه‌های جذاب گردشگری، یکی از استان‌های برتر در زمینه صنایع غذایی در کشور است. در سال‌های اخیر با توجه به افزایش رشد جمعیت و کاهش سرانه زمین زراعی، پایین بودن میزان تولید محصولات غذایی، بالا بودن هزینه تولید، افزایش ضایعات، عدم بازاریابی مناسب، بی‌کاری فصلی و پنهان و کاهش درآمد در این بخش، این فعالیت با مشکلاتی رو به رو شده است (امیری و همکاران، ۱۳۹۶، ۱۳۶). افزایش نگرانی‌های زیست‌محیطی و اجتماعی در خصوص تاثیرات زنجیره تأمین مواد غذایی نیز منجر به فشار زیادی از سوی دولت، مشتریان، رسانه‌ها و گروه‌های ذینفع مختلف به عنوان محرک شرکت‌ها برای ورود مؤثر مسائل پایداری در طرح‌های مدیریت زنجیره تأمین شده است (سانچز فلورز و همکاران^۳، ۲۰۲۰، ۶۹).

در طول دهه‌های گذشته، مدیریت زنجیره تأمین پایدار^۴ (SSCM) توجه بسیاری از دانشگاهیان و متخصصان را به خود جلب کرده است. جهانی شدن باعث شد فرآیندهای تولید در سراسر منطقه پراکنده شوند و همه اعضای زنجیره تأمین، از تأمین‌کنندگان تا مشتریان نهایی را از طریق اشتراک‌گذاری اطلاعات و جریان‌های مواد و سرمایه به هم پیوند دهند. با این حال، به دلیل پیچیدگی زنجیره‌های تأمین، مدیریت آن کار آسانی نیست. هر شرکت در زنجیره تأمین دارای اهداف خاص خود است که اغلب متناقض با اهداف شرکت‌های دیگر در همان زنجیره می‌باشد و نتایج یک شرکت ممکن است برای سایر اعضای زنجیره تأمین مضر باشد. از این رو، عملکرد کل زنجیره تنها در صورتی می‌تواند بهبود یابد که زنجیره تأمین به عنوان یک کل، خارج از مرزهای سطح شرکت مفهوم‌سازی شود (ماستوس و گوتزمانی، ۲۰۲۲، ۳). شرکت‌ها به طور فزاینده‌ای در قبال پیامدهای زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی

¹ Kadhim

² Mastos & Gotzamani

³ Sánchez-Flores et al.

⁴ Sustainable Supply Chain Management

ناشی از عملیات داخلی و عملیات تأمین کنندگان خود مسئول در نظر گرفته می‌شوند. در طول دو دهه گذشته، مدیریت زنجیره تأمین پایدار که با یکپارچه‌سازی اهداف زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی در سراسر فرآیندهای زنجیره تأمین یک شرکت کانونی^۱ سروکار دارد، به‌عنوان رویکردی برای شرکت‌ها جهت بهبود پایداری ظهور کرده است (کوبرگ و لنگونی^۲، ۲۰۱۹، ۱۰۸۵). بعد زیست‌محیطی پایداری مربوط به محیط طبیعی است که شامل زمین، آب، گیاهان و حیوانات می‌شود (سانچز فلورز و همکاران، ۲۰۲۰، ۶۹). اقدامات زیست‌محیطی شامل سرمایه‌گذاری در کنترل و پیشگیری از آلودگی، اتخاذ سیستم‌های مدیریت زیست‌محیطی و دستیابی به گواهینامه‌های زیست‌محیطی مانند ISO14001 است (کوبرگ و لنگونی، ۲۰۱۹، ۱۰۸۵). چندین شاخص عملکرد زیست‌محیطی را منعکس می‌کنند، از جمله کاهش زباله و استفاده از منابع و انرژی تجدیدپذیر (پومیویست و سوتیپون^۳، ۲۰۲۴، ۲). بعد اجتماعی پایداری با سرمایه انسانی مرتبط است. بهبود این بعد مستلزم توسعه و اجرای شیوه‌هایی است که برای کارگران، جامعه و منطقه‌ای که شرکت در آن فعالیت می‌کند منصفانه و مطلوب باشد (سانچز فلورز و همکاران، ۲۰۲۰، ۶۹). اقدامات مسئولیت اجتماعی شامل رعایت قوانین کار محلی و پذیرش استانداردهای اجتماعی مانند ISO26000 است (کوبرگ و لنگونی، ۲۰۱۹، ۱۰۸۵). در بعد اجتماعی که عمدتاً بهزیستی کارکنان را ارزیابی می‌کند، شاخص‌های رضایت کارکنان، ایمنی کارگران، آموزش و سطح مهارت آنها تمرکز می‌کند (پومیویست و سوتیپون، ۲۰۲۴). بعد اقتصادی پایداری با منافع اقتصادی به دست آمده توسط اعضای زنجیره، از جمله جامعه، منطقه و کشورهایی که عملیات در آنجا انجام می‌شود، مرتبط است (سانچز فلورز و همکاران، ۲۰۲۰، ۷۰). عملکرد اقتصادی را می‌توان بر اساس معیارهای بازار، عملیاتی یا مبتنی بر حسابداری تعریف نمود (کوبرگ و لنگونی، ۲۰۱۹). شاخص‌های نرخ رشد سود، کاهش هزینه و افزایش سهم بازار نشانه‌های رایجی از ارزش یک سازمان در بعد اقتصادی هستند (پومیویست و سوتیپون، ۲۰۲۴، ۲). ادبیات نشان می‌دهد که در سال‌های اخیر رقابت، بیشتر از سطح بین شرکتی به سطح زنجیره تأمین تغییر کرده است (فیض‌آبادی، ۱۳۸۸؛ گولد و همکاران^۴، ۲۰۱۰). مطالعات قبلی نشان داده‌اند که موفقیت مدیریت زنجیره تأمین پایدار گامی مهم به سوی بهبود عملکرد (پاک‌فطرت و بهبودی، ۱۴۰۲؛ کومار و همکاران^۵، ۲۰۲۳؛ کورنو و همکاران^۶، ۲۰۲۳)، اثربخشی سازمانی (شیشه‌بری و شجاعی، ۱۴۰۰؛ ابوالیگه و همکاران^۷، ۲۰۲۳)، وفاداری مشتریان (مروتی شریف‌آبادی و همکاران، ۱۴۰۱؛ الکریم و همکاران^۸، ۲۰۲۳) و ایجاد مزیت رقابتی (غیور باغبانی و همکاران، ۱۴۰۰؛ الزوبی و همکاران^۹، ۲۰۲۰؛ سنگ‌گردا و همکاران^{۱۰}، ۲۰۲۴) خواهد بود. موفقیت مدیریت زنجیره تأمین تا حد زیادی به مدیران زنجیره تأمین متکی است. بنابراین، مدیریت مناسب زنجیره برای دستیابی به پایداری حتی در زمینه‌هایی با فرصت‌های محدود بسیار مفید است (پومیویست و سوتیپون، ۲۰۲۴، ۳). با توجه به نقش تاثیرگذار زنجیره تأمین پایدار، شناسایی عوامل مؤثر بر مدیریت بهینه آن از اهمیت زیادی برخوردار است. علی‌رغم اهمیت جهانی فزاینده این موضوع که حتی در اهداف توسعه پایدار سازمان ملل در سال ۲۰۱۵ مشخص شده است، به نظر می‌رسد اکثر اقدامات انجام گرفته فاقد انسجام و جهت‌گیری مناسب است. از این رو، پژوهش‌های بیشتری در مورد اینکه چگونه مدیران می‌توانند به جهت‌گیری زنجیره تأمین پایدارتر کمک کنند، مورد نیاز است (فریتز و کوردووا^{۱۱}، ۲۰۲۳، ۴). از سوی دیگر، به دلیل گسترش بازار در سراسر جهان، بررسی اقتصادهای نوظهور یکی

^۱ شرکت‌های کانونی آن دسته از شرکت‌هایی هستند که معمولاً بر زنجیره تأمین حاکم هستند، ارتباط مستقیمی با مشتریان فراهم می‌کنند و محصول یا خدمات ارائه شده را طراحی می‌کنند. این امر به ویژه در مورد شرکت‌های صاحب نام تجاری صادق است (سرینگ و مولر، ۲۰۰۸، ۱۷۰۳).

^۲ Koberg & Longoni

^۳ Pumiviset & Suttipun

^۴ Gold et al.

^۵ Kumar et al.

^۶ Kuwornu et al.

^۷ Abualigah et al.

^۸ Al Karim et al.

^۹ Alzoubi et al.

^{۱۰} Singagerda et al.

^{۱۱} Fritz & Cordova

از موضوعات مورد توجه پژوهشگران است، زیرا این اقتصادها به بازیگران کلیدی در زنجیره تأمین پایدار تبدیل شده‌اند. نتایج پژوهش‌ها در اقتصادهای در حال توسعه استدلال می‌کند که راه‌حل‌های پایدار و مشارکت مدیریتی برای حذف زیان در عملیات زنجیره تأمین و بهبود عملکرد کسب‌وکار ضروری است و این موضوع ضرورت انجام پژوهش‌های بیشتر در این حوزه را تحریک می‌کند (سانچز فلورز و همکاران، ۲۰۲۰، ۷۰). پیچیدگی‌هایی که در هماهنگی بین اعضای زنجیره تأمین مواد غذایی وجود دارد، منجر به افزایش ضایعات مواد غذایی در طی چند سال گذشته شده‌است. برای دستیابی به تولید و مصرف پایدار، ذی‌نفعان صنعت غذا باید هماهنگ باشند و نظرات خود را به شیوه‌ای بهینه منعکس کنند. با این حال، پژوهش‌های زیادی در رابطه با تأثیر همکاری اطلاعاتی اعضای زنجیره تأمین در زمینه تولید و مصرف پایدار صنعت مواد غذایی انجام نگرفته است (شه‌قرار و همکاران، ۱۴۰۱، ۶۳۹) که این موضوع یکی از شکاف‌های تحقیقاتی موجود در جامعه کنونی ایران است. یکی دیگر از چالش‌های فعلی در سطح جوامع، حفظ نمودن همزمان سودآوری و انجام کسب‌وکار با رعایت اصول زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی است.

برای پاسخ به این چالش‌های پیش‌روی زنجیره‌های تأمین، شرکت‌ها به سیستم‌های اطلاعاتی جدید در مورد اثرات زیست‌محیطی و اجتماعی در طول زنجیره نیاز دارند (بریت و همکاران^۱، ۲۰۱۱، ۴). افزون بر این، کسب‌وکارهای معاصر برای تصمیم‌گیری مناسب در مورد عوامل محیطی اطراف خود به اطلاعات قابل‌اعتماد و دقیق نیاز دارند (الامری^۲، ۲۰۱۹، ۲۱۵). هیچ مدل مدیریت زنجیره تأمین واحدی وجود ندارد، زیرا ماهیت همکاری زنجیره تأمین و چالش‌ها و وظایف معمول ناشی از آنها متفاوت خواهد بود. بنابراین، توبولوژی‌های مختلف زنجیره تأمین و مدل‌های حاکمیتی، منجر به مجموعه وظایف متفاوتی برای سیستم‌های اطلاعاتی می‌شود (تشنر و شریف‌زاده^۳، ۲۰۲۳، ۴۶). در حال حاضر، تکنیک‌های حسابداری مدیریت استراتژیک^۴ (SMA) به دلیل نقش راهبردی آن در ارائه اطلاعات مفید و مهم به مدیریت عالی به منظور مدیریت محیط پویا و اداره کارآمد و مؤثر کسب و کار، به یکی از عوامل حیاتی برای فرآیند تصمیم‌گیری در کسب‌وکارهای معاصر تبدیل شده‌است (تاپایوم^۵، ۲۰۱۹، ۵۵). در دهه ۱۹۸۰، مفهوم حسابداری مدیریت استراتژیک به‌عنوان یک روش برون‌گرا برای تکمیل کمبود شیوه‌های حسابداری مدیریت ایجاد شد. از آن زمان، برخی از شیوه‌های آن مانند هزینه‌یابی هدف و کارت ارزیابی متوازن معرفی شده‌اند و علاقه به ایجاد محبوبیت این شیوه‌ها در بین شرکت‌ها و تعیین تأثیر آنها بر عملکرد شرکت افزایش یافته است. نقش اصلی حسابداری مدیریت استراتژیک کمک به مدیریت ارشد برای توسعه استراتژی‌های رقابتی و اجرای برنامه‌ریزی استراتژیک است و آگاهی شرکت‌ها را از نگرانی‌های موجود در بازار و داشتن توسعه پایدار بالا می‌برد (ما^۶ و همکاران، ۲۰۲۲، ۷۸). حسابداری مدیریت استراتژیک تأکید می‌کند که برای اتخاذ یک تصمیم‌گیری آگاهانه، شیوه‌های حسابداری نه تنها باید محیط داخلی، بلکه محیط خارجی مرتبط با عملیات سازمان را نیز در نظر بگیرند (الشراری^۷، ۲۰۲۴، ۱۵۹). حسابداری مدیریت استراتژیک می‌تواند به سازمان‌ها در شناسایی عوامل داخلی (مانند قابلیت‌های داخلی، در دسترس بودن منابع، و ساختار سازمانی) و عوامل خارجی (مانند روند بازار، مقررات دولتی و رقابت در بازار) که می‌تواند بر موقعیت استراتژیک زنجیره تأمین آنها تأثیر بگذارد، کمک نماید (پرامونو و همکاران^۸، ۲۰۲۳، ۱۰۷۸). این سیستم به‌صورت پویا هم جنبه‌های مالی و هم جنبه‌های غیرمالی را در نظر می‌گیرد. آن به‌ویژه در میان شرکت‌های بزرگ محبوبیت بیشتری دارد. با این حال، اخیراً این محبوبیت به سازمان‌های دولتی نیز گسترش یافته است (پالادان و الحسن^۹، ۲۰۲۳، ۵۳). حسابداری مدیریت استراتژیک می‌تواند در جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل

¹ Burritt et al.

² Alamri

³ Taschner & Charifzadeh

⁴ Strategic Management Accounting

⁵ Thapayom

⁶ Ma

⁷ Alsharari

⁸ Pramono et al.

⁹ Palladan & Alhassan

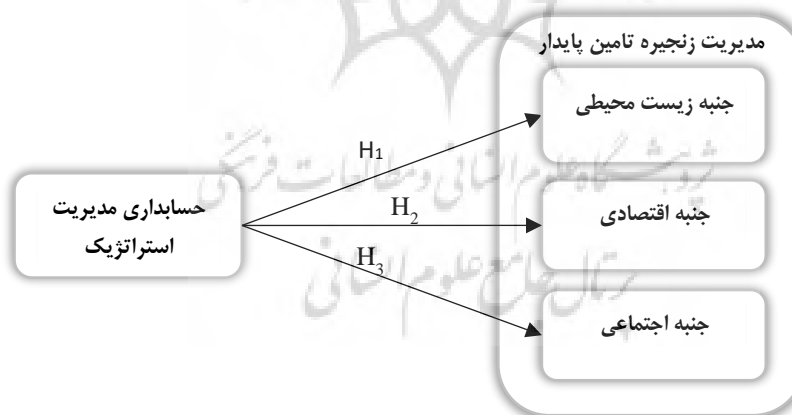
و تفسیر اطلاعات مالی و غیرمالی مرتبط با زنجیره تأمین کمک کند. همچنین آن می‌تواند به سازمان‌ها کمک کند تا هزینه‌ها و عملکرد زنجیره تأمین خود را درک کنند و راه‌هایی را برای افزایش کارایی و اثربخشی در زنجیره تأمین شناسایی نمایند (دکترالینا و آپولو^۱، ۲۰۱۹، ۱۴۸). با این حال، در اقتصادهای نوظهور، دسترسی به شیوه‌های حسابداری مدیریت استراتژیک نسبتاً محدود است و اطلاعات کمی در مورد پذیرش و ادغام رویکردهای آن در دسترس است. با توجه به تأثیر مثبت استراتژی‌های حسابداری مدیریت استراتژیک بر نتایج کسب‌وکار، بررسی ماهیت و دامنه شیوه‌های آن در اقتصادهای در حال توسعه بسیار مهم است (پومیویست و سوتیپون، ۲۰۲۴، ۶). الامری (۲۰۱۹) با بررسی شرکت‌های سعودی به این نتیجه رسید که به‌کارگیری حسابداری مدیریت استراتژیک بر عملکرد مالی و غیرمالی مؤثر است. همچنین پومیویست و سوتیپون (۲۰۲۴) با بررسی شرکت‌های تولیدی با گواهینامه سبز تایلد به این نتیجه رسیدند که استفاده از حسابداری مدیریت استراتژیک تأثیر مستقیمی بر عملکرد پایدار متشکل از عملکرد اقتصادی، زیست‌محیطی و اجتماعی دارد. امامی صالح و رحمانی (۲۰۱۷) در بررسی مدیریت زنجیره تأمین پایدار صنعت غذایی ایران دریافتند که محرک‌های داخلی، از جمله نگرش مدیران و حمایت آنها از برنامه‌های پایدار، تأثیر مثبتی بر جهت‌گیری پایدار استراتژیک زنجیره تأمین دارد. بر مبنای مبانی نظری مطرح شده، فرضیه‌های این پژوهش به صورت زیر تدوین می‌شوند:

فرضیه اول- بین میزان استفاده از حسابداری مدیریت استراتژیک و جنبه زیست‌محیطی مدیریت زنجیره تأمین پایدار صنایع غذایی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

فرضیه دوم- بین میزان استفاده از حسابداری مدیریت استراتژیک و جنبه اقتصادی مدیریت زنجیره تأمین پایدار صنایع غذایی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

فرضیه سوم- بین میزان استفاده از حسابداری مدیریت استراتژیک و جنبه اجتماعی مدیریت زنجیره تأمین پایدار صنایع غذایی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

طبق فرضیه‌های این پژوهش، مدل مفهومی پژوهش در شکل (۱) ارائه شده‌است.

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش

مواد و روش‌ها

این مطالعه از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ روش از نوع توصیفی-همبستگی با تکیه بر مدل معادلات ساختاری است. نتایج حاصل از این بررسی می‌تواند برای گروه‌های متعددی من جمله مدیران شرکت‌ها، دانشگاهیان و قانون‌گذاران مورد استفاده قرار

¹ Doktoralina & Apollo

گیرد. طبق گزارش سازمان صنعت، معدن و تجارت از ۳۴۳۳۰ شرکت غذایی کوچک و بزرگ در کل کشور، تعداد ۱۰۴۶ شرکت (یعنی بیش از ۳ درصد) در زمینه تولید فرآورده‌های غذایی در این استان فعال هستند و از این تعداد ۴۸ شرکت جزو شرکت‌های بزرگ تلقی می‌شوند. تعداد شاغلین این صنعت در استان بیش از ۷۵۰۰۰ نفر است که با توجه به سطح نسبی وسعت استان، می‌توان بیان کرد که گیلان یکی از استان‌های مهم در این حوزه می‌باشد. در همین راستا جامعه آماری این مطالعه کلیه مدیران و کارشناسان حسابداری شاغل شرکت‌ها و کارخانجات تولید مواد غذایی استان گیلان در سال ۱۴۰۲ انتخاب شد. با توجه به گستردگی و پراکندگی جامعه، از روش نمونه‌گیری ساده به دلیل مزایای آن در زمان و هزینه در تماس با پاسخ‌دهندگان استفاده شد. برای تعیین تعداد نمونه از پژوهش هومن (۱۳۹۷) استفاده شد که تعداد نمونه می‌تواند بین ۵ تا ۱۵ برابر تعداد گویه‌ها باشد. از آنجایی که تعداد گویه‌های پرسشنامه در پژوهش حاضر، ۲۷ گویه است، به منظور رعایت آستانه فوق در تعیین حجم نمونه، با وجود شرایط دشوار کوئید ۱۹، تعداد ۲۳۴ پرسشنامه فیزیکی در سطح جامعه آماری توزیع گردید که در نهایت با پیگیری‌های انجام گرفته، تعداد ۱۴۳ پرسشنامه بدون نقص دریافت شد، لذا نرخ بازگشت پرسشنامه ۶۱ درصد بوده است.

سؤالات پرسشنامه در دو بخش سؤالات عمومی و تخصصی تقسیم شد. در بخش سؤالات عمومی در خصوص ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان همچون جنسیت، سن، میزان تجربه و سطح تحصیلات و در بخش سؤالات تخصصی مجموعاً ۲۷ گویه مطرح شد که برای سنجش متغیرهای پژوهش مورد استفاده قرار گرفت. نحوه نمره‌دهی به سؤالات مربوط به حسابداری مدیریت استراتژیک بر حسب طیف ۵ درجه‌ای لیکرت از ۱ (خیلی کم) تا ۵ (خیلی زیاد) ارزیابی شده‌اند و سؤالات مربوط به مدیریت زنجیره تأمین پایدار هم در مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) استفاده شد. در این پژوهش داده‌ها با استفاده از مدل معادلات ساختاری و به کمک نرم‌افزار SPSS و Smart PLS تفسیر شدند. به منظور سنجش متغیرهای مورد مطالعه، از پرسشنامه به شرح جدول (۱) استفاده گردید.

جدول ۱- نحوه سنجش متغیرهای پژوهش

نام متغیر	نماد	نقش	گویه‌ها	منبع
حسابداری مدیریت استراتژیک	SMA	متغیر مستقل	۱-۱۶	موسوی شیرینی و شاکری (۱۳۹۳)
مدیریت زنجیره	Enva	متغیر وابسته	۱۷-۲۰	خان و همکاران ^۱ (۲۰۲۱)
تأمین پایدار	Ecoa	متغیر وابسته	۲۱-۲۳	خان و همکاران (۲۰۲۱)
جنبه اجتماعی	Soca	متغیر وابسته	۲۴-۲۷	خان و همکاران (۲۰۲۱)

یافته‌های تحقیق

خلاصه نتایج جمعیت‌شناختی پژوهش در جدول (۲) ارائه شده است. در بین پاسخ‌دهندگان ۶۹ درصد مرد و ۳۱ درصد زن بودند که نشانه‌ای از تفکر مردسالاری خواهد بود. از نظر رده سنی، بیشترین فراوانی مربوط به طبقه ۴۱ تا ۵۰ سال با ۴۱ درصد و کمترین فراوانی مربوط به طبقه کمتر از ۳۰ سال با ۱۵ درصد بوده است. اکثر پاسخ‌دهندگان دارای مدرک کارشناسی بوده‌اند. تجربه اکثر افراد زیاد است. تجربه کاری ۲۵ درصد پاسخ‌دهندگان بیش از ۲۰ سال می‌باشد که با توجه به موضوع پژوهش مناسب بودن نمونه را نشان می‌دهد.

¹ Khan et al.

جدول ۲- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخ‌گویان

جمعیت‌شناسی	دسته‌بندی	فراوانی	درصد
جنسیت	زن	۴۵	۳۱
	مرد	۹۸	۶۹
سن	۳۰ سال یا جوان‌تر	۲۱	۱۵
	۳۱-۴۰	۲۶	۱۸
	۴۱-۵۰	۵۹	۴۱
	بالتر از ۵۰ سال	۳۷	۲۶
میزان تجربه	کمتر از ۱۰ سال	۴۴	۳۱
	۱۰-۲۰ سال	۶۳	۴۴
	بیشتر از ۲۰ سال	۳۶	۲۵
تحصیلات	پایین‌تر از کارشناسی	۳۲	۲۲
	کارشناسی	۷۲	۵۰
	کارشناسی ارشد	۳۵	۲۵
	دکتری	۴	۳
جمع		۱۴۳	۱۰۰

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

اطلاعات مربوط به آمار توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول (۳) نشان داده شده است. همان گونه که ملاحظه می‌شود بیشترین میانگین پاسخ افراد به مؤلفه حسابداری مدیریت استراتژیک است و نشان‌دهنده سطح بالای اشتیاق و پیشروی به سمت استفاده از این سیستم در این گروه از افراد استان گیلان وجود دارد. کمترین میانگین پاسخ افراد به مؤلفه جنبه زیست‌محیطی مدیریت زنجیره تأمین پایدار است که نشان می‌دهد نسبت به سایر مولفه‌ها، افراد به سلامت محیط زیست خود توجه کمتری دارند. جنبه اقتصادی مدیریت زنجیره تأمین پایدار بیشترین پراکندگی در بین پاسخ‌دهندگان را به خود اختصاص داد.

جدول ۳- آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

نام متغیر	نماد	میانگین	حداقل	حداکثر	انحراف معیار
حسابداری مدیریت استراتژیک	SMA	۳/۳۵۶	۱/۲۵	۵	۰/۶۱۲
محیطی مدیریت زنجیره تأمین پایدار جنبه زیست	Enva	۳/۲۲۳	۱	۴/۶۷	۰/۶۵۹
جنبه اقتصادی مدیریت زنجیره تأمین پایدار	Ecoa	۳/۲۷۷	۱/۴۰	۴/۶۰	۰/۶۷۲
جنبه اجتماعی مدیریت زنجیره تأمین پایدار	Soca	۳/۳۴۱	۱/۲۵	۵	۰/۵۲۱

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

در برازش مدل‌های اندازه‌گیری، رابطه بین گویه‌ها با سازه‌ها بررسی می‌شود. در این پژوهش از سه معیار پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا برای ارزیابی مدل‌های اندازه‌گیری استفاده شد. پایایی نیز از سه طریق، سنجش بارهای عاملی، آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی بررسی گردید و نتایج پایایی و روایی همگرا در جدول (۴) ارائه شده است. از آنجاکه تمامی گویه‌ها دارای بار عاملی بیشتر از ۰/۷ بودند، پایایی مدل قابل قبول است. نتایج ضرایب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی تمام متغیرها بیشتر از ۰/۷ است، لذا می‌توان بیان نمود که وضعیت پایایی متغیرهای پژوهش مناسب است. روایی همگرا به بررسی همبستگی هر متغیر با سؤالات خود می‌پردازد.

در این پژوهش به منظور بررسی روایی همگرا از شاخص میانگین واریانس استخراج شده^۱ (AVE) استفاده شده است و مقادیر بالای ۰/۵ روایی همگرا قابل قبول را نشان می دهد. مقدار AVE برای تمامی متغیرهای مدل بیشتر از ۰/۵ به دست آمده است، در نتیجه روایی همگرای مدل تأیید می شود.

جدول ۴- نتایج بررسی پایایی متغیرهای پژوهش

متغیر پژوهش	گویه ها	بار عاملی	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ	AVE
حسابداری مدیریت استراتژیک	گویه ۱	۰/۸۴	۰/۸۳	۰/۸۰	۰/۶۲
	گویه ۲	۰/۷۵			
	گویه ۳	۰/۷۱			
	گویه ۴	۰/۷۷			
	گویه ۵	۰/۸۱			
	گویه ۶	۰/۹۰			
	گویه ۷	۰/۸۲			
	گویه ۸	۰/۹۲			
	گویه ۹	۰/۸۹			
	گویه ۱۰	۰/۸۵			
	گویه ۱۱	۰/۹۱			
	گویه ۱۲	۰/۸۷			
	گویه ۱۳	۰/۸۵			
	گویه ۱۴	۰/۸۱			
	گویه ۱۵	۰/۸۶			
	گویه ۱۶	۰/۸۵			
جنبه زیست محیطی مدیریت زنجیره تأمین پایدار	گویه ۱۷	۰/۸۹	۰/۹۱	۰/۸۹	۰/۷۶
	گویه ۱۸	۰/۸۱			
	گویه ۱۹	۰/۹۱			
	گویه ۲۰	۰/۸۷			
جنبه اقتصادی مدیریت زنجیره تأمین پایدار	گویه ۲۱	۰/۸۹	۰/۹۲	۰/۸۱	۰/۷۵
	گویه ۲۲	۰/۸۸			
	گویه ۲۳	۰/۶۵			
جنبه اجتماعی مدیریت زنجیره تأمین پایدار	گویه ۲۴	۰/۶۴	۰/۹۴	۰/۹۱	۰/۷۶
	گویه ۲۵	۰/۷۶			
	گویه ۲۶	۰/۹۲			
	گویه ۲۷	۰/۸۹			

منبع: یافته های پژوهش، ۱۴۰۳

¹ Average Variance Extracted (AVE)

برای نشان دادن مستقل بودن مفاهیم مورد استفاده در پژوهش، از روایی واگرا استفاده شد. نتایج بررسی روایی واگرا در جدول (۵) ارائه شده است. مقدار جذر AVE (اعداد روی قطر اصلی) تمامی متغیرهای پنهان پژوهش از مقدار همبستگی میان آن‌ها با سایر متغیرها بیشتر است که این امر روایی واگرای مناسب مدل‌های اندازه‌گیری را نشان می‌دهد.

جدول ۵- نتایج روایی واگرای متغیرهای پژوهش

ردیف	متغیر پژوهش	۱	۲	۳	۴
۱	حسابداری مدیریت استراتژیک	۰/۷۸۵			
۲	جنبه زیست‌محیطی مدیریت زنجیره تأمین پایدار	۰/۷۷۱	۰/۸۷۵		
۳	جنبه اقتصادی مدیریت زنجیره تأمین پایدار	۰/۶۸۲	۰/۷۰۳	۰/۸۷۳	
۴	جنبه اجتماعی مدیریت زنجیره تأمین پایدار	۰/۶۸۴	۰/۷۳۲	۰/۶۳۹	۰/۸۷۳

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

در بررسی برازش مدل ساختاری، ضریب تعیین R^2 شاخصی است که میزان تأثیر متغیر مستقل را بر متغیر وابسته نشان می‌دهد. مقدار این ضریب برای سه جنبه زیست‌محیطی، اقتصادی و اجتماعی به ترتیب ۰/۷۴۱، ۰/۹۰۱ و ۰/۸۱۴ محاسبه شده است که مناسب بودن برازش مدل ساختاری را تأیید می‌کند. همچنین شاخص Q^2 توسط استون و کیزر (۱۹۷۵) معرفی شده است که قدرت پیش‌بینی متغیرهای وابسته مدل را مشخص می‌سازد. مقدار این شاخص برای سه جنبه زیست‌محیطی، اقتصادی و اجتماعی به ترتیب ۰/۲۲، ۰/۳۶ و ۰/۲۴ است که قدرت پیش‌بینی مناسب و قابل قبول را نشان می‌دهد.

برازش مدل کلی بر اساس معیار شاخص نیکویی برازش^۱ (GOF) بررسی می‌شود. این شاخص با استفاده از میانگین هندسی شاخص R^2 و میانگین شاخص‌های اشتراکی (Communalities) قابل محاسبه است. مقدار GOF برای برازش کلی مدل تحقیق حاضر برابر است با:

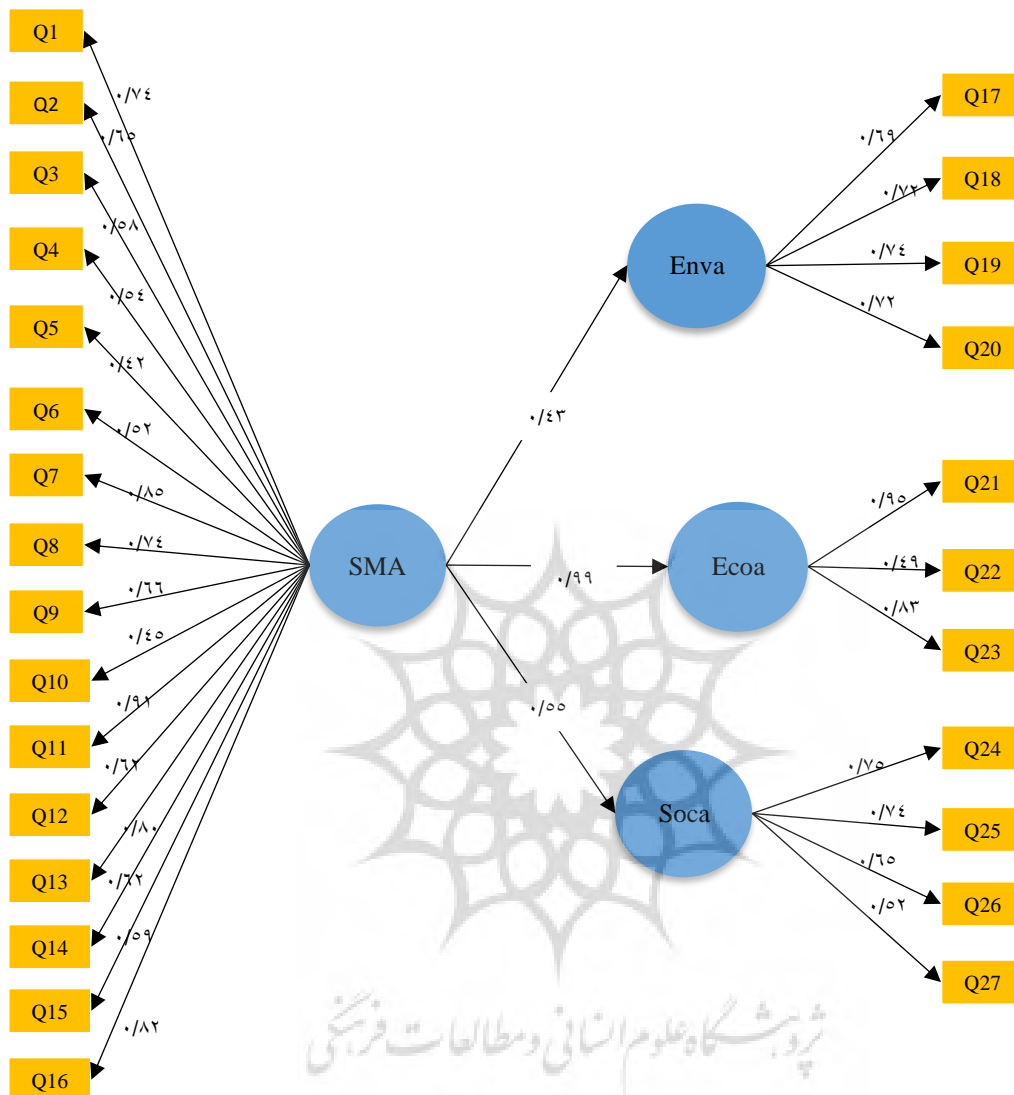
$$GOF = \sqrt{\text{Communalities} \times \bar{R}^2} = \sqrt{0.328 \times 0.841} = 0.526$$

با توجه به میانگین مقادیر اشتراکی سازه‌ها و میانگین R^2 ، مقدار GOF برای برازش کلی مدل تحقیق ۰/۵۲۶ بدست آمد که نشان از برازش کلی قوی مدل پژوهش دارد. در کنار شاخص فوق، یکی از معتبرترین شاخصی که برای ارزیابی برازش مدل کلی استفاده می‌شود شاخص SRMR است. این شاخص توسط هنسلر و سارستد (۲۰۱۳) ارائه شده است و باید زیر ۰/۰۸ باشد. در این پژوهش مقدار آن برابر با ۰/۰۶۱ به دست آمده است که حاکی از برازش مناسب مدل تحقیق می‌باشد.

^۱ Goodness of Fit (GOF)

نتایج مدل نهایی پژوهش در حالت تخمین ضرایب استاندارد شده در شکل (۲) ارائه شده است.

شکل ۲- تخمین ضرایب استاندارد شده مدل پژوهش

در جدول (۶) ضریب مسیر و نتیجه آزمون فرضیه‌های پژوهش ارائه شده است. با توجه به نتایج به دست آمده و اینکه آماره t همه مسیرها بزرگ‌تر از $1/96$ است، می‌توان نتیجه گرفت که در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرضیه‌های اول تا سوم پژوهش تایید می‌شوند. بیشترین ضریب مسیر مربوط به تأثیر استفاده از حسابداری مدیریت استراتژیک بر جنبه اقتصادی مدیریت زنجیره تأمین پایدار و کمترین ضریب مسیر هم متعلق به تأثیر استفاده از حسابداری مدیریت استراتژیک بر جنبه زیست‌محیطی مدیریت زنجیره تأمین پایدار است.

جدول ۶- نتایج تحلیل مسیر در مدل معادلات ساختاری

فرضیه	روابط	ضریب مسیر	انحراف معیار	آماره t	نتیجه
اول	میزان استفاده از حسابداری مدیریت استراتژیک ← جنبه زیست‌محیطی مدیریت زنجیره تأمین پایدار	۰/۴۳۲	۰/۰۶۸	۶/۳۰۵	تایید
دوم	میزان استفاده از حسابداری مدیریت استراتژیک ← جنبه اقتصادی مدیریت زنجیره تأمین پایدار	۰/۹۹۴	۰/۲۰۲	۴/۹۱۲	تایید
سوم	میزان استفاده از حسابداری مدیریت استراتژیک ← جنبه اجتماعی مدیریت زنجیره تأمین پایدار	۰/۵۵۳	۰/۱۰۸	۵/۰۸۷	تایید

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

بحث و نتیجه‌گیری

مدیریت زنجیره تأمین پایدار به دلایل متعدد مرتبط با ریسک داخلی و خارجی، افزایش تجارت جهانی و کاهش موانع حمل و نقل و ارتباطات فرامرزی از اهمیت بیشتری برای شرکت‌ها برخوردار است. فرآیندهای تولید و جریان اطلاعات و دیدگاه‌های محصول در کنار هم در یک محیط جهانی شده به این معناست که مدیریت زنجیره تأمین فشارهایی را از سوی دولت‌ها، رسانه‌ها و سایر ذی‌نفعان به همراه دارد تا شرکت‌ها را در سطح کل زنجیره تأمین، مسئول عملکرد محیطی، اجتماعی و اقتصادی خود بدانند. در این راستا، حسابداری مدیریت استراتژیک اطلاعات مفیدی را جهت مدیریت بهینه زنجیره تأمین پایدار فراهم می‌کند. نتایج آزمون فرضیه‌های این پژوهش نشان می‌دهد که بین به‌کارگیری حسابداری مدیریت استراتژیک و هر سه مولفه مدیریت زنجیره تأمین پایدار متشکل از عملکرد اقتصادی، زیست‌محیطی و اجتماعی، رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. این یافته‌ها از لحاظ مفهومی نتایج مطالعات الامری (۲۰۱۹) و پومیویست و سوتیون (۲۰۲۴) را پشتیبانی می‌کند. از دیدگاه مشارکت‌کنندگان این پژوهش، جنبه زیست‌محیطی مدیریت زنجیره تأمین پایدار، کمترین تأثیر را به‌کارگیری حسابداری مدیریت استراتژیک می‌پذیرد که دلیل آن احتمالاً آثار بلندمدت پایداری زیست‌محیطی است. از آنجایی که تأکید بر مدیریت بهینه زنجیره تأمین پایدار است، مدیریت موفق نه تنها به عملکرد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی با کیفیت بالا نیاز دارد، بلکه به یکپارچگی آنها نیز نیازمند است. رابطه متقابل و مبادله بین ابعاد پایداری بخش مهمی از مدیریت زنجیره تأمین پایدار است، زیرا فداکاری در یک بعد می‌تواند منجر به دستاوردهای نامتناسب در سایر ابعاد در سراسر زنجیره تأمین شود. با این حال، رویکرد اقتضایی به حسابداری مدیریت استراتژیک بر این فرض استوار است که هیچ سیستم حسابداری جهانی برای همه مشاغل در همه شرایط مناسب نیست. به طور معمول، مدیران از حسابداری مدیریت برای تصمیم‌گیری آگاهانه استفاده می‌کنند. حسابداری مدیریت بر مبنای سطح الزامات، درک مدیریت و آمادگی بستر اطلاعاتی، در سطوح مختلفی در شرکت‌ها به کار می‌رود. لذا هر کسب‌وکار، صنعت و کشور بر اساس رشد صنعت، نیازهای مدیریتی و دانش میدانی، ابزارها و روش‌های حسابداری مدیریت استراتژیک منحصر به فردی را به کار خواهند گرفت.

حسابداری مدیریت استراتژیک بر یکپارچه‌سازی فعالیت‌ها و نیز جریان‌های اطلاعاتی مرتبط با آنها از طریق بهبود روابط زنجیره‌ای برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار اشاره دارد. با جمع‌بندی نتایج پژوهش می‌توان چنین استنباط کرد که به‌کارگیری حسابداری مدیریت استراتژیک اثری مثبت و مستقیم بر مدیریت زنجیره تأمین پایدار محصولات صنایع غذایی دارد، لذا پیشنهاد می‌شود برای تقویت این رابطه تا حد امکان مدیران شرکت‌ها، شرکای تجاری خود را متعهد سازند تا اطلاعات اختصاصی مرتبط و دانش فرآیندهای اصلی تجاری را با آنها تسهیم کنند و آنها را به طور کامل از موضوعاتی که تجارتشان را تحت تأثیر قرار می‌دهد، مطلع سازند. در همین راستا جهت جمع‌آوری اطلاعات جامع حسابداری مدیریت استراتژیک، می‌بایست از افراد متخصص و باتجربه و آشنا با

تکنیک‌های حسابداری مدیریت استفاده شود. توسعه استراتژی‌های مالی بلندمدت و انطباق با اهداف کسب‌وکار و رویه‌هایی پایدار نیز کمک زیادی در این زمینه می‌کند. با توجه به محیط پویای صنعت غذایی، شرکت‌ها می‌بایست در مواجهه با شرایط نامنظم و تغییرات ناشی از عوامل خارجی چابک باشند و با توجه به پیش‌بینی تغییرات اقتصادی، تحلیل مناسبی از تاثیرات آن بر زنجیره تأمین داشته باشند. همچنین به مدیران صنایع پیشنهاد می‌شود که جهت رسیدن به اهداف جنبه اقتصادی زنجیره تأمین پایدار به منظور کاهش ضایعات و داشتن بهره‌وری بالاتر در مدیریت موجودی، تولید، توزیع و مدیریت زمان تحویل، فرایندهای تولید و توزیع خود را با به‌کارگیری صنایع میانی و تبدیلی بهبود بخشند. در بعد زیست‌محیطی کاهش یا حذف تولید زباله با استفاده از مواد قابل‌بازیافت و دوست‌دار محیط زیست تأثیر زیادی بر خورداری است. تولیدکنندگان اغلب با تأمین‌کننده‌هایی ارتباط دارند که قوانین استاندارد حفاظت از محیط زیست را سرلوحه کار خود می‌دهند. در بعد اجتماعی تصویر ذهنی مثبت مشتریان رویکرد مثبتی به تولیدکنندگان دارند که از زنجیره تأمین پایدار استفاده می‌کنند. در بلندمدت با رسیدن به اهداف زنجیره تأمین پایدار در زمینه زیست‌محیطی، شاهد آن خواهیم بود که صنعت گردشگری استان نیز بهبود می‌یابد. در صورت رسیدن به اهداف اقتصادی، وضعیت معیشت کارکنان نیز بهتر می‌شود که همه این موارد باعث کاهش معضلات اجتماعی منطقه خواهد شد.

محدودیت‌هایی در این مطالعه وجود دارد که می‌تواند زمینه پژوهش‌های آتی قرار گیرد. در این پژوهش از پرسشنامه پیمایشی برای آزمون فرضیه‌ها استفاده شده است که محدودیت‌های خاص خود به‌ویژه در تحقیقات رفتاری را دارد؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود که تحقیقات آتی از روش‌های دیگری استفاده کنند. افزون بر این، نمونه این مطالعه مدیران و کارشناسان حسابداری شاغل شرکت‌های غذایی استان گیلان بودند، لذا نتایج ممکن است دارای محدودیت‌هایی در تعمیم‌پذیری باشند؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی از کارشناسان استان‌های دیگر و همچنین سایر صنایع استفاده نمایند تا مدل پژوهش این مطالعه اعتبارسنجی شود. این مطالعه تنها نقش حسابداری مدیریت استراتژیک را بر مدیریت زنجیره تأمین پایدار بررسی کرد، در صورتی که چندین متغیر دیگر ممکن است در مدیریت زنجیره تأمین پایدار نقش داشته باشند، مانند عوامل محیطی، نوع راهبرد و اندازه شرکت. بررسی رابطه متقابل و مبادله بین ابعاد پایداری نیز می‌تواند برخی از ابهامات نتایج این مطالعه را برطرف نماید.

منابع

- امیری، زهرا، کاووسی، شراره و طیبی، مجتبی. (۱۳۹۶). اولویت‌بندی توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی در استان گیلان، *اقتصاد کشاورزی و توسعه*، ۲۵(۴)، ۱۴۶-۱۲۵. <https://doi.org/10.30490/aead.2018.60997>
- پاک‌فطرت، هادی و بهبودی، امید. (۱۴۰۲). کارآفرینی سبز بر مدیریت زنجیره تأمین سبز و عملکرد پایدار؛ تحلیلی از نقش بازاریابی و گرایش به مدیریت دانش در شهرداری مشهد. *مطالعات مدیریت توسعه سبز*، ۲(۱)، ۱۵۷-۱۳۹. <https://doi.org/10.22077/jgmd.2023.6647.1037>
- حسن‌زاده پسیخانی، محمدصادق، موذن جمشیدی، میرهادی و باقرزاده خداهشهری، رضیه. (۱۴۰۰). طراحی الگوی رهبری پایدار در مواجهه با بحران حاصل از کووید ۱۹ به جهت تاب‌آوری در مشاغل صنایع غذایی (مورد مطالعه: شرکت‌ها و کارخانجات تولید مواد غذایی استان گیلان)، *پژوهش‌های مدیریت منابع سازمانی*، ۱۱(۱)، ۵۸-۲۳. <http://ormr.modares.ac.ir/article-28-47730-fa.html>
- حسین‌پور، محمود، امیرخان، محمد، رضائیان زیدی، جواد و دوستی دیلمی، محمدجعفر. (۱۴۰۱). شناسایی و اولویت‌بندی ریسک‌های بخش تولید در زنجیره تأمین خوراک دام و طیور تحت شرایط عدم قطعیت- مطالعه موردی، *فصلنامه علمی کارافن*، ۱۹(۳)، ۶۳۳-۶۰۹. <https://doi.org/10.48301/kssa.2022.332405.2036>
- شه‌قرار، علی، باقرزاده خواجه، مجید، خوش فطرت، سحر و فقهی فرهمند، ناصر. (۱۴۰۱). طراحی الگویی برای پایداری زنجیره تأمین صنایع غذایی آذربایجان شرقی با استفاده از شبکه عصبی مصنوعی (منطقه شمالغرب کشور). *فصلنامه جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)*، ۱۲(۴۹)، ۶۵۱-۶۳۴. <https://doi.org/10.22034/jgeoq.2023.351147.3776>

- شیشه‌بری، علی رضا و شجاعی، امیدعلی. (۱۴۰۰). تأثیر مدیریت زنجیره تأمین پایدار بر اثربخشی سازمانی: نقش میانجی مدیریت کیفیت جامع، *مطالعات مدیریت و توسعه پایدار*، ۴(۱)، ۷۸-۵۹. <https://doi.org/10.30495/msds.2022.1956518.1048>
- غیور باغبانی، سیدمرتضی، نجاتی یزدی‌نژاد، نیلوفر و غفوریان شاگردی، امیر. (۱۳۹۹). بررسی تأثیر اقدامات مدیریت زنجیره تأمین سبز بر عملکرد اجتماعی و رقابت‌پذیری در معدن سنگ آهن چادرملو، *مدیریت فردا*، ۶۵(۱۹)، ۲۹۲-۲۷۹. <http://www.modiriyatfarda.ir/fa/Article/26746>
- فیض‌آبادی، جواد. (۱۳۸۸). رقابت واقعی در محیط کسب و کار بین زنجیره‌های تأمین، *میشاق مدیران*، ۴۸(۸)، ۳۵-۳۳. <https://ensani.ir/fa/article/58044>
- مرزبان، شهریار، شفیع، مرتضی و مظفری، محمدرضا. (۱۴۰۲). ارزیابی عملکرد زنجیره تأمین پایدار محصولات فاسد شدنی در صنایع غذایی، *مطالعات مدیریت صنعتی*، ۲۱(۷۰)، ۱۷۳-۲۲۵. <https://doi.org/10.22054/jims.2023.69469.2806>
- مروتی شریف‌آبادی، علی، عندلیب اردکانی، داوود و برزگربرویی، فایزه. (۱۴۰۱). تأثیر مدیریت زنجیره تأمین میهمان‌نوازی پایدار بر رضایت و وفاداری مشتریان. *برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری*، ۱۱(۴۲)، ۶۱-۳۳. <https://doi.org/10.22080/jtpd.2023.23125.3660>
- موسوی شبیری، محمود و شاکری، ماهرخ. (۱۳۹۳). استراتژی، حسابداری مدیریت استراتژیک و عملکرد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *حسابداری مدیریت*، ۷(۲۰)، ۱۰۷-۹۳. <https://sanad.iau.ir/Journal/jma/Article/816690>
- Abualigah, L., Hanandeh, E. S., Zitar, R. A., Thanh, C. L., Khatir, S., & Gandomi, A. H. (2023). Revolutionizing sustainable supply chain management: A review of metaheuristics. *Engineering Applications of Artificial Intelligence*, 126, 106839. <https://doi.org/10.1016/j.engappai.2023.106839>
- Al Karim, R., Rabiul, M. K., & Kawser, S. (2023). Linking green supply chain management practices and behavioural intentions: the mediating role of customer satisfaction. *Journal of Hospitality and Tourism Insights*, (ahead-of-print). <https://doi.org/10.1108/JHTI-04-2023-0241>
- Alamri, A. M. (2019). Association between strategic management accounting facets and organizational performance. *Baltic Journal of Management*, 14(2), 212-234. <https://doi.org/10.1108/BJM-12-2017-0411>
- Alsharari, N. M. (2024). The interplay of strategic management accounting, business strategy and organizational change: as influenced by a configurational theory. *Journal of Accounting & Organizational Change*, 20(1), 153-176. <https://doi.org/10.1108/JAOC-09-2021-0130>
- Alzoubi, H., Ahmed, G., Al-Gasaymeh, A., & Kurdi, B. (2020). Empirical study on sustainable supply chain strategies and its impact on competitive priorities: The mediating role of supply chain collaboration. *Management Science Letters*, 10(3), 703-708. <https://doi.org/10.5267/j.msl.2019.9.008>
- Amiri, Z., Kavosi, S., & Tabasi, M. (2018). Determining the Priority of Development of Agricultural Processing Industries in Guilan Province. *Agricultural Economics and Development*, 25(4), 125-146. (In Persian) <https://doi.org/10.30490/aead.2018.60997>
- Burritt, R. L., Schaltegger, S., Bennett, M., Pohjola, T., & Csutora, M. (Eds.). (2011). *Environmental management accounting and supply chain management* (Vol. 27). Springer Science & Business Media. 3-20 <https://doi.org/10.1007/97894007139011>
- Doktoralina, C., & Apollo, A. (2019). The contribution of strategic management accounting in supply chain outcomes and logistic firm profitability. *Uncertain Supply Chain Management*, 7(2), 145-156. <https://doi.org/10.5267/j.uscm.2018.10.010>

- Emamisaleh, K., & Rahmani, K. (2017). Sustainable supply chain in food industries: Drivers and strategic sustainability orientation. *Cogent Business & Management*, 4(1), 1345296. <https://doi.org/10.1080/23311975.2017.1345296>
- Faizabadi, J. (2010). Real competition in the business environment between supply chains, *Covenant of Managers*, 48(8), 33-35. (In Persian) <https://ensani.ir/fa/article/58044>
- Fritz, M. M., & Cordova, M. (2023). Developing managers' mindset to lead more sustainable supply chains. *Cleaner Logistics and Supply Chain*, 7, 100108. <https://doi.org/10.1016/j.clscn.2023.100108>
- Ghiwar Baghbani, S. M., Nejati Yazdinejad, N., & Ghafourian Tasari, A. (2019). Investigating the effect of green supply chain management measures on social performance and competitiveness in Chadormello iron ore mine, *Farda Management*, 65(19), 279-292. (In Persian) <http://www.modiriyatfarda.ir/fa/Article/26746>
- Gold, S., Seuring, S., & Beske, P. (2010). Sustainable supply chain management and inter-organizational resources: a literature review. *Corporate social responsibility and environmental management*, 17(4), 230-245. <https://doi.org/10.1002/csr.207>
- Hassanzadeh Pasikhani, M. S., Mozen Jamshidi, M., & Bagherzadeh Khodashahri, R. (2022). Designing a sustainable leadership model in the face of the crisis caused by Covid-19 for resilience in food industry businesses (case study: food production companies and factories in Gilan province). *Organizational Resource Management Research*, 11(1), 23-58. (In Persian) <http://ormr.modares.ac.ir/article-28-47730-fa.html>
- Hosseinpour, M., Amirkhan, M., Rezaeian, J., & Doostideilami, M. (2022). Identifying and Prioritizing the Risks of the Manufacturing Sector in the Livestock and Poultry Feed Supply Chain Under Uncertainty: A Case Study. *Karafan Journal*, 19(3), 609-633. (In Persian) <https://doi.org/10.48301/kssa.2022.332405.2036>
- Kadhim, E. H. (2024). The Impact of Green Strategic Management Accounting in Rationalizing Green Decisions for Economic Units Evidence from Iraq. *Journal of Environmental Accounting and Management*, 12(01), 1-11. <https://doi.org/10.5890/JEAM.2024.03.001>
- Khan, N. U., Wu, W., Saufi, R. B. A., Sabri, N. A. A., & Shah, A. A. (2021). Antecedents of sustainable performance in manufacturing organizations: A structural equation modeling approach. *Sustainability*, 13(2), 897. <https://doi.org/10.3390/su13020897>
- Koberg, E., & Longoni, A. (2019). A systematic review of sustainable supply chain management in global supply chains. *Journal of cleaner production*, 207, 1084-1098. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.10.033>
- Kumar, A., Shrivastav, S. K., Shrivastava, A. K., Panigrahi, R. R., Mardani, A., & Cavallaro, F. (2023). Sustainable supply chain management, performance measurement, and management: a review. *Sustainability*, 15(6), 5290. <https://doi.org/10.3390/su15065290>
- Kuwornu, J. K., Khaipetch, J., Gunawan, E., Bannor, R. K., & Ho, T. D. (2023). The adoption of sustainable supply chain management practices on performance and quality assurance of food companies. *Sustainable Futures*, 5, 100103. <https://doi.org/10.1016/j.sfr.2022.100103>
- Ma, L., Chen, X., Zhou, J., & Aldieri, L. (2022). Strategic management accounting in small and medium-sized enterprises in emerging countries and markets: A case study from China. *Economies*, 10(4), 74-97. <https://doi.org/10.3390/economies10040074>

- Maruti Sharifabadi, A., Andalib Ardakani, D., & Barzgarbfaroui, F. (1401). The effect of sustainable hospitality supply chain management on customer satisfaction and loyalty. *Tourism Planning and Development*, 11(42), 61-33. (In Persian) <https://doi.org/10.22080/jtpd.2023.23125.3660>
- Marzban, Sh., Shafii, M., & Mozafari, M. (2023). Evaluation of sustainable supply chain performance of perishable products in food industry. *Industrial Management Studies*, 21(70), 173-225. (In Persian) <https://doi.org/10.22054/jims.2023.69469.2806>
- Mastos, T., & Gotzamani, K. (2022). Sustainable supply chain management in the food industry: A conceptual model from a literature review and a case study. *Foods*, 11(15), 2295. <https://doi.org/10.3390/foods11152295>
- Mousavi Shiri, S. M., & Shakri, M. (2013). Strategy, accounting, strategic management and performance of companies admitted to the Tehran Stock Exchange. *Management Accounting*. 7(20), 107-93. (In Persian) <https://sanad.iau.ir/Journal/jma/Article/816690>
- Pakfetrat, H., & Behboodi, O. (2023). Investigating the effect of green entrepreneurship orientation on green supply chain management and sustainable performance: Analysis of the role of market orientation and knowledge management orientation (Case study of Mashhad Municipality). *Green Development Management Studies*, 2(1), 139-157. (In Persian) <https://doi.org/10.22077/jgmd.2023.6647.1037>
- Palladan, A. A., & Alhassan, I. (2023). *Protocol: Systematic Review on Strategic Management Accounting and Organizational Sustainable Performance*. the 3rd International Conference and Doctoral Colloquium Organized by Faculty of Management Sciences, Bayero University Kano, Nigeria. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0257487>
- Pramono, A., Suwarno, S., Amyar, F., & Lisdiono, P. (2023). The effect of strategic management accounting on strategic supply chain through internal and external orientation. *Uncertain Supply Chain Management*, 11(3), 1075-1084. <https://doi.org/10.3390/economies13240047>
- Pumiviset, W., & Suttipun, M. (2024). Sustainability and strategic management accounting: evidence of green manufacturing in Thailand. *Cogent Business & Management*, 11(1), 2302794. <https://doi.org/10.1080/23311975.2024.2302794>
- Sánchez-Flores, R. B., Cruz-Sotelo, S. E., Ojeda-Benitez, S., & Ramírez-Barreto, M. E. (2020). Sustainable supply chain management—A literature review on emerging economies. *Sustainability*, 12(17), 69-72. <https://doi.org/10.3390/su12176972>
- Seuring, S., & Müller, M. (2008). From a literature review to a conceptual framework for sustainable supply chain management. *Journal of cleaner production*, 16(15), 1699-1710. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2008.04.020>
- Shah Gharar, A., bagherzadeh khagheh, M., Khosh Fetrat, S., & Feghhi Farhmand, N. (2022). Designing a model for the stability of the food industry supply chain in East Azerbaijan using artificial neural network (Northwest region of the country). *Geography (Regional Planning)*, 12(49), 634-651. (In Persian) <https://doi.org/10.22034/jgeoq.2023.351147.3776>
- Shizhbari, A. R., & Shujaei, O. A. (2022). The impact of sustainable supply chain management on organizational effectiveness: the mediating role of total quality management, *Management and Sustainable Development Studies*, 4(1), 59-78. (In Persian) <https://doi.org/10.30495/msds.2022.1956518.1048>

- Singagerda, F., Rahmawati, L., & Sabri, A. (2024). Linking supply chain management practices with supply chain performance and food and beverage: Evidence from SMEs' competitive advantage. *Uncertain Supply Chain Management*, 12(2), 829-840. <https://doi.org/10.5267/j.uscm.2024.1.004>
- Taschner, A., & Charifzadeh, M. (2023). Challenges in Supply Chain Management and Supply Chain Management Accounting. *Management Accounting in Supply Chains*, 43-76. https://doi.org/10.1007/978-3-658-41300-2_3
- Thapayom, A. (2019). Strategic management accounting techniques and organizational sustainable performance: evidence from industrial estates in Rayong area, Thailand. *Journal of Modern Management Science*, 12(1), 51-74. <https://doi.org/10.14456/jmms.2019.4>

